

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Кафедра економіки, обліку та оподаткування

Козленко Анастасія Андріївна

**Баланс (Звіт про фінансовий стан) за національними і міжнародними стандартами та аудит його показників/
Balance (the statement on the financial condition) according to the national and international standards and its data auditing**

Освітньо-професійна програма –Облік і оподаткування

Кваліфікаційна робота

Виконала : студентка групи
ОПДзвнм-21
А.А. Козленко

Кваліфікаційна робота допущено
до захисту

_____ 20 __ р.

Завідувач кафедри

_____ **В.М. Пилявець**

ВІННИЦЯ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)

1.1. Значення балансу в управлінні підприємством

1.2. Нормативна та законодавча база формування балансу організації

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БАЛАНСУ В ДІЯЛЬНОСТІ КЗ СИТКОВЕЦЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

2.1. Особливості складання бухгалтерського балансу в діяльності бюджетної установи

2.2. Методичне та організаційне забезпечення формування балансу

2.3. Вітчизняна та міжнародна практика складання балансу в бюджетних установах

2.4. Аудит показників балансу

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ТА АУДИТУ ЙОГО ПОКАЗНИКІВ У КЗ «СИТКОВЕЦЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

3.1. Шляхи удосконалення складання балансу (звіту про фінансовий стан)

3.2. Шляхи удосконалення аудиту показників балансу (звіту про фінансовий стан)

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Сучасні реалії розвитку українського суспільства висувають підвищені вимоги до ефективного управління закладами освіти. Якість освітніх послуг прямо залежить від організаційної, фінансової та управлінської роботи адміністрації школи, а також від здатності оптимально використовувати наявні матеріальні й кадрові ресурси. У цьому контексті питання удосконалення управління набуває особливої актуальності, адже саме воно визначає конкурентоспроможність закладу, його гнучкість у реагуванні на виклики часу та здатність задовольняти потреби суспільства.

В Україні тривають активні процеси реформування освітньої сфери, що включають перехід до нових стандартів, впровадження сучасних управлінських методик і акцент на фінансову прозорість. Ці зміни потребують модернізації існуючих механізмів планування, контролю та аналізу діяльності освітніх установ. Особливе значення в цьому аспекті мають спеціальні заклади освіти, адже їх специфіка — особливий контингент учнів, специфічні умови навчання та соціальна інтеграція — потребує поглибленого аналізу і виважених рішень.

Практика зарубіжних країн показує, що ефективне управління освітніми організаціями ґрунтується на поєднанні класичних принципів фінансової дисципліни з сучасними інноваційними підходами, які забезпечують результативність і прозорість роботи. Імплементация передових міжнародних ідей може слугувати орієнтиром для вдосконалення вітчизняної освітньої системи, особливо в умовах інтеграції України до європейського освітнього простору.

З огляду на це важливим є дослідження шляхів оптимізації фінансової та управлінської діяльності конкретного освітнього закладу, що дозволяє не лише виокремити наявні проблеми, але й сформулювати практичні рекомендації для їх усунення. Такий підхід є цінним як у науковому, так і в

практичному аспектах, адже сприяє підвищенню ефективності закладу, раціональному використанню ресурсів і створенню умов для забезпечення якісного навчального процесу.

Таким чином, актуальність теми обґрунтовується потребами сучасної освітньої політики України та необхідністю вдосконалення управлінської практики на рівні окремих навчальних закладів. Дослідження у цьому напрямку інтегрує теоретичну базу з практичними рішеннями, забезпечуючи комплексний підхід до розв'язання завдань.

Метою даного дослідження є аналіз шляхів підвищення ефективності функціонування закладу освіти на основі діяльності КЗ «Ситковецька спеціальна школа Вінницької обласної ради».

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- вивчити теоретичні концепції управління закладами освіти та оцінки їх ефективності;
- дослідити український і зарубіжний досвід організації фінансово-господарської роботи в освітніх установах;
- провести детальний аналіз діяльності КЗ «Ситковецька спеціальна школа Вінницької обласної ради»;
- виявити ключові проблеми і запропонувати практичні шляхи їх вирішення.

Об'єктом дослідження є діяльність закладу загальної середньої освіти, а предметом — методи оптимізації його функціонування для підвищення ефективності роботи, шляхом пошуку шляхів удосконалення складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) та ефективного проведення аудиту його показників.

У роботі використано методи теоретичного узагальнення, аналізу, синтезу, абстрагування, моделювання, а також економіко-математичні методи для встановлення взаємозв'язків між показниками звітності. Інформаційною базою слугують закони України, нормативні документи, а також наукові праці українських і зарубіжних дослідників.

Результати дослідження:

Результати дослідження представлені у тезах доповідей загальним обсягом 0,2 друк. арк.: «Прозорість розкриття інформації у Балансі (Звіті про фінансовий стан): вимоги МСФЗ та національна практика ».

Кваліфікаційна робота містить ___ сторінок, ___ рисунків, список використаних джерел із ___ найменувань та ___ додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)

1.1. Значення балансу в управлінні підприємством

У сучасному світі особливо важливими є установи, діяльність яких спрямована на задоволення ключових потреб суспільства. До таких належать бюджетні установи, які виконують важливі функції у пріоритетних галузях.

Головним завданням обліку в бюджетних установах є забезпечення точного, своєчасного та повного відображення господарських операцій в системі бухгалтерського обліку. Для такої мети ідеально підходить баланс - основний звіт, який надає узагальнену інформацію про фінансовий стан установи.

Баланс являє собою документ, що відображає стан активів, запасів, капіталу і руху грошових коштів бюджетної установи на певну дату. Це облікове поняття має глибоку історію, що налічує понад п'ять століть. Ще у ті часи баланс визначали як співставлення активних рахунків з пасивними. Саме тому його можна розглядати як один із елементів методу бухгалтерського обліку, хоча він не є лише формою фінансової звітності.

Основна мета складання балансу - надання користувачам повної, достовірної та об'єктивної інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства, при цьому підсумкова сума активів повинна бути рівною сумі зобов'язань та власного капіталу.

Традиційно баланс використовують для узагальненого відображення в грошовому еквіваленті господарських засобів і джерел їх створення на звітну дату. Таке трактування підтримують автори і дослідники, зокрема Ф.Ф. Бутинець, Г.В. Ващинський, В.Ф. Палій, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, Л.В. Чижевська. У своїх дослідженнях вони підкреслюють, що баланс не слід ототожнювати із формою звітності. Саме ця плутанина часто виникає у

контексті розгляду методів бухгалтерського обліку. Для прикладу, М.Я. Штейнман зазначав: «Баланс, будучи також формою бухгалтерської звітності, відображає щомісячний стан господарських засобів та джерел їх утворення».

Форма бухгалтерського балансу разом із інструкцією щодо його складання затверджуються Міністерством фінансів України за узгодженням із Державним комітетом статистики України.

Баланс має певну класифікацію, яка буде зображена на рисунку 1.1.

Рис. 1.1. Класифікація видів балансових звітів за періодами

Баланс включає дві основні частини: активі пасив.

Актив - це складова бухгалтерського балансу, яка на певну дату відображає всі матеріальні цінності, грошові кошти, боргові зобов'язання різних осіб та організацій у фінансовому вираженні, що належать підприємству.

Пасив - протилежна активу частина балансу, яка характеризує джерела формування засобів підприємства, тобто сукупність його зобов'язань.

Актив балансу поділяється на три розділи:

Необоротні активи - нематеріальні активи, основні засоби (за первісною та залишковою вартістю, яка включається до валюти балансу, та сумою зношення), незавершене будівництво, довгострокові біологічні активи, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи. Необоротні активи в економічній літературі та практиці відомі ще як довгострокові активи або фіксовані активи. Вони є такими, що не споживаються протягом одного операційного циклу, керівництво підприємства не передбачає їх конвертації у гроші в поточному році, і основне призначення яких - не перепродаж, а використання в господарській діяльності.

Оборотні активи - містить дані про виробничі запаси, поточні біологічні активи, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, векселі одержані, поточну дебіторську заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їхні еквіваленти.

Витрати майбутніх періодів - це витрати, які були сплачені в поточному періоді, але стосуються майбутніх звітних періодів, тому їх визнання відтерміновано. Вони обліковуються на рахунку 39 "Витрати майбутніх періодів", де за дебетом накопичуються витрати, а за кредитом — списуються (розподіляються) на витрати поточного періоду. Приклади таких витрат включають авансові платежі за оренду, страхування або передплату на періодичні видання

Пасив балансу складається з п'яти розділів:

Власний капітал - Подають інформацію про статутний, неоплачений, вилучений, пайовий, додатковий і резервний капітал та нерозподілений прибуток (непокриті збитки).

Забезпечення наступних витрат і платежів - це зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення, які створюються для покриття майбутніх витрат, таких як оплата відпусток, гарантійні зобов'язання тощо. Вони відображаються у другому розділі пасиву балансу (розділ II

"Забезпечення майбутніх витрат і платежів") і формуються за рахунок створення резервів, які визнаються витратами періоду.

Довгострокові зобов'язання - наводять дані про кошти, залучені на довгостроковій основі шляхом випуску підприємством цінних паперів власного боргу, довгострокові кредити банків та інші зобов'язання підприємства з строком погашення, що перевищує 12 місяців з дати балансу.

Поточні зобов'язання — Відображають зобов'язання за одержаними кредитами банку та за виданими векселями зі строком погашення до 12 місяців з дати балансу, кредиторську заборгованість за товари, роботи і послуги, поточні зобов'язання за розрахунки з бюджетом, зі страхування, оплати праці тощо.

Доходи майбутніх періодів - відображаються як пасив на рахунку 69, оскільки це кошти, які компанія отримала авансом за товари чи послуги, але ще не надала їх. Це означає, що компанія має зобов'язання перед клієнтами у майбутніх періодах. До ДМП відносяться авансові орендні платежі, передплати на видання, абонентська плата та плата за квитки.

Отже, актив і пасив - це дві взаємопов'язані частини балансу, які мають рівні підсумкові значення (актив дорівнює пасиву). Активи підприємства потенційно здатні приносити дохід у майбутньому, тоді як пасиви пов'язані зі зменшенням грошових потоків через виконання зобов'язань.

Сучасна форма балансу базується на принципі балансу-нетто: основні засоби та нематеріальні активи відображаються за залишковою вартістю. Його структура та зміст змінюються відповідно до форми власності, рівня продуктивності та розвитку виробничих відносин.

Кожна стаття балансу об'єднує засоби чи джерела їх утворення за однаковим економічним змістом. Усі статті мають загальне найменування, унікальний код і записуються окремими сумами. Статті балансу умовно поділяють на активні та пасивні залежно від їхнього розташування у відповідній частині балансу.

Активні статті характеризують господарські засоби підприємства, зокрема основні засоби, запаси, кошти та дебіторську заборгованість. До активу балансу входять такі елементи, як нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, основні засоби, інвестиційна нерухомість, довгострокові біологічні активи, фінансові інвестиції, дебіторська заборгованість різних типів, витрати майбутніх періодів, гроші та їхні еквіваленти та інші оборотні засоби.

Пасивні статті характеризують джерела фінансування підприємства, як власні кошти (зареєстрований капітал, прибуток) так і залучені (банківські кредити, розрахунки з постачальниками). До пасиву балансу входять статті про зареєстрований капітал, капітал у дооцінках, резервний та додатковий капітал, нерозподілений прибуток чи непокритий збиток, довгострокові забезпечення, кредити банків та короткострокову кредиторську заборгованість.

Статті балансу дозволяють всебічно оцінити фінансову діяльність підприємства. Для забезпечення об'єктивно важливо дотримуватися єдності у методах оцінки самих статей. Активи та пасиви є ключовими елементами структури балансу і мають як економічний, так і юридичний зміст. (табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Економічний та юридичний зміст активу і пасиву балансу

Зміст	Актив	Пасив
Економічний	Конкретні форми існування обсягу вартостей (матеріали, продукція, кошти та інші) на конкретну звітну дату	Сума вартостей, одержаних з різних джерел (держави, банківських установ, різних організацій, осіб) для певної мети
Юридичний	Майно, матеріальні цінності та інші активи, якими користується і розпоряджається підприємство	Ступінь відповідальності підприємства перед державою, банком, організаціями і особами за довірене йому майно

Загальні підсумки активу та пасиву балансу завжди мають бути однаковими. Це є невід'ємною вимогою при його правильному складенні, що відображає сутність балансового рівняння. Рівність підсумків активу й пасиву пояснюється тим, що в обох частинах балансу представлено одні й ті ж господарські засоби у вартісному вираженні, але згруповані за різними принципами: в активі - за складом і розміщенням, а в пасиві - за джерелами їх формування. Усі господарські засоби, зазначені в активі, мають відповідне джерело походження, яке зафіксовано в пасиві.

Невідповідність між підсумками активу і пасиву свідчить про наявність помилок, допущених під час складання балансу. Таким чином, баланс є інструментом фіксування на певний момент часу активів і пасивів, згрупованих за окремими статтями, із дотриманням вимоги рівності їхньої грошової оцінки.

Отже, баланс як ключова економічна категорія має довгу історію та активно застосовується в економічній практиці з давніх часів

1.2. Нормативна та законодавча база формування балансу організації та аудиту його показників

Складання балансу підприємства - важлива частина бухгалтерського обліку та фінансового управління. Баланс показує детальну інформацію про фінансове становище компанії на конкретну дату. Він відображає співвідношення між активами, зобов'язаннями та власним капіталом. Головна особливість балансу - рівність загальної вартості активів і суми зобов'язань та власного капіталу. Ця рівність гарантує точність фінансової звітності, що дозволяє керівництву, інвесторам та іншим зацікавленим сторонам правильно оцінити економічний стан організації.

Активи балансу - це ресурси, які контролює організація і які можуть принести економічну вигоду в майбутньому. Їх поділяють на необоротні та оборотні. Необоротні активи - це довгострокові ресурси, такі як основні засоби

(будівлі, обладнання), довгострокові фінансові інвестиції, нематеріальні активи та інші, що використовуються тривалий період. Вони мають значну вартість та важливі для забезпечення виробництва та комерції. Оборотні активи мають короткий цикл і швидко стають грошима або використовуються у виробництві. Це запаси сировини, матеріалів, готової продукції, дебіторська заборгованість, грошові кошти та інші ресурси, що підтримують безперервність діяльності підприємства. Пасиви балансу відображають джерела формування активів, тобто те, за рахунок чого підприємство володіє ресурсами. Пасиви включають власний капітал та зобов'язання. Власний капітал являє собою внески власників, нерозподілений прибуток та інші елементи, які забезпечують фінансову незалежність організації і є гарантією стабільності її діяльності. Зобов'язання ж відображають обов'язки підприємства перед кредиторами, постачальниками та іншими контрагентами і включають короткострокові та довгострокові зобов'язання. Теоретично правильне відображення пасивів дозволяє оцінити співвідношення власних та залучених коштів, ступінь фінансової автономії підприємства та його спроможність виконувати поточні та майбутні фінансові зобов'язання.

Баланс складається шляхом систематизації, класифікації та узагальнення фінансової інформації з бухгалтерського обліку. Кожна операція відображається у балансі: купівля основних засобів збільшує необоротні активи, впливаючи на гроші або зобов'язання; отримання кредитів збільшує грошові кошти та створює зобов'язання перед кредиторами; продаж продукції впливає на оборотні активи та власний капітал через прибуток. Це забезпечує точне відображення фінансових процесів та дозволяє аналізувати зміни фінансового стану підприємства.

Вважається, що баланс виконує декілька ключових функцій. Насамперед, він має аналітичну функцію, дозволяючи оцінити структуру активів і пасивів, рівень ліквідності, фінансової стійкості та незалежності компанії. По-друге, баланс використовується для планування та управління,

служуючи основою для управлінських рішень, планування діяльності та визначення фінансової стратегії підприємства. По-третє, баланс виконує контрольну функцію, забезпечуючи перевірку правильності обліку, своєчасного відображення господарських операцій та відповідності принципам бухгалтерського обліку.

Розподіл активів і пасивів у балансі є важливим для аналізу фінансового стану. Необоротні активи відображають ресурси, що використовуються для тривалої діяльності, а оборотні - здатність швидко погашати борги. Короткострокові зобов'язання показують борги, які потрібно сплатити найближчим часом, а довгострокові – борги, що сплачуються протягом кількох років. Власний капітал дозволяє оцінити незалежність від залучених коштів та можливості покриття фінансових ризиків.

Складання балансу передбачає аналіз ефективності використання активів і управління зобов'язаннями. Збалансована структура балансу допомагає підприємству стабільно працювати, вчасно погашати зобов'язання, раціонально використовувати ресурси та планувати розвиток. Аналіз балансу показує співвідношення власного та залученого капіталу, дозволяє оцінити фінансові ризики та планувати рух грошових коштів.

Нормативна та законодавча база формування балансу підприємства в Україні охоплює комплекс законів, нормативно-правових актів і стандартів, які регулюють питання бухгалтерського обліку та фінансової звітності. До ключових документів належать (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

№	Назва документа	Короткий зміст/Вплив на баланс	Рівень
1.	Конституція України	Конституція це головний закон держави, який визначає правові засади економіки, форму власності, гарантії свободи підприємництва, захист прав суб'єктів господарювання. Статті Конституції встановлюють принципи ведення економічної діяльності та регулюють відносини	Закон

		власності, бюджету, фінансової системи. Конституція визначає гарантії права власності підприємство може визнавати активи у балансі, закладає основи економічної діяльності та звітності, встановлює вимоги щодо законності формування інформації у фінансовій звітності.	
2.	Господарський кодекс України	Господарський кодекс регулює діяльність підприємств, їх організаційні форми, права та обов'язки. Він визначає порядок ведення господарської діяльності, укладання договорів, відповідальність підприємств, обов'язок ведення бухгалтерського обліку. Він закріплює обов'язок вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, регулює формування майна підприємства, його активів та зобов'язань та визначає правила використання капіталу, які відображаються в Балансі.	Кодекс
3.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» в Україні № 996 XIV	Це головний закон у сфері бухгалтерського обліку. Він встановлює принципи бухобліку (обачність, нарахування, автономність, превалювання сутності над формою), обов'язок підприємств вести облік, склад фінансової звітності, вимоги до первинних документів, облікової політики, інвентаризації. Цей закон визначає, що баланс є обов'язковою формою фін звітності, регламентує правила визнання активів, зобов'язань, капіталу, визначає вимоги до достовірності та повноти даних у балансі.	Закон
4.	Податковий кодекс України	Податковий кодекс встановлює систему оподаткування, порядок визначення доходів, витрат, амортизації, податкових різниць. Він впливає на податкові правила можуть створювати різниці між податковим і бух обліком виникнення відстрочених податкових активів/зобов'язань, впливає на оцінку активів (наприклад, мінімальні строки	Кодекс

		амортизації), визначає порядок документального підтвердження операцій, які відображаються в балансі.	
5.	Постанова КМУ №419 від 28.02.2000 р.	Постанова встановлює порядок подання фінансової звітності, її склад, звітні періоди та вимоги до загального оформлення. Вона регулює строки подання Балансу, визначає, хто і куди подає Баланс (податкова, статистика, власники).	Постанова
6.	Постанова КМУ №1127 від 29.12.2010 р.	Регулює подання фінансової звітності в електронному форматі. Вона встановлює технічні формати Балансу, визначає правила електронного підписання та відправки.	Постанова
7.	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Стандарт визначає принципи складання фінзвітності, її якісні характеристики та склад. Включає правила представлення активів, зобов'язань, капіталу. Цей документ визначає структуру Балансу, формує принципи оцінки та класифікації елементів Балансу, встановлює зв'язок між балансом і примітками.	Стандарт
8.	НП(С)БО 2 «Баланс»	Це спеціальний стандарт, присвячений виключно Балансу. У ньому визначено - форму Балансу, перелік статей, правила їх змістового наповнення, порядок відображення оборотних і необоротних активів, власного капіталу, поточних та довгострокових зобов'язань. Він визначає структуру Балансу, встановлює правила класифікації статей, забезпечує однаковість і порівнянність Балансів різних підприємств.	Стандарт
9.	НП(С)БО 25 (для малого бізнесу)	Стандарт для підприємств малого бізнесу. Містить спрощені вимоги до складання звітності. Цей документ підприємства можуть подавати скорочений баланс, використовується спрощена структура статей, зменшено деталізацію інформації.	Стандарт
10.	МСФЗ (IFRS)	Міжнародні стандарти фінансової звітності застосовуються великими підприємствами, фінансовими	Міжнародний стандарт

		<p>установами, компаніями, що мають іноземних інвесторів.</p> <p>Головні документи: МСБО 1 «Подання фінзвітності», МСФЗ 13 «Справедлива вартість», МСБО 36 «Знецінення активів», МСБО 16 «Основні засоби». Баланс називається "Звіт про фінансовий стан", більше уваги приділяється справедливій вартості та знеціненню, визначають склад та подання статей Балансу відповідно до міжнародних вимог.</p>	
11.	Наказ мінфіну №73 від 07.02.2013 р.	Затверджує оновлені форми фінансової звітності відповідно до НП(С)БО. Він містить офіційну форму Балансу, визначає порядок заповнення всіх його статей.	Наказ
12.	Наказ мінфіну №291 від 30.11.1999 р.	Встановлює єдину систему рахунків бухгалтерського обліку. Містить 10 класів рахунків, з яких формуються обороти та залишки для Балансу. Всі статті Балансу формуються на основі сальдо рахунків Плану рахунків, забезпечує стандартизований підхід до обліку активів і зобов'язань.	Наказ
13.	Наказ мінфіну №318 від 29.11.2000 р.	Пояснює призначення, структуру, порядок відкриття і ведення рахунків. Наказ визначає, як правильно вести облік операцій, що впливають на Баланс, забезпечує правильне формування кінцевих залишків на рахунках.	Наказ
14.	Наказ мінфіну №879 від 02.09.2014 р.	Містить методичні рекомендації щодо складання фінансової звітності за НП(С)БО. Цей наказ пояснює, як заповнювати кожну статтю Балансу, деталізує порядок перенесення даних з рахунків у фінансову звітність.	Інструкція
15.	Методичні рекомендації щодо обліку активів та зобов'язань	Комплекс документів, що регулюють порядок обліку окремих видів активів: основних засобів, запасів, дебіторської заборгованості, резервів, зобов'язань. Вони визначають реальну оцінку активів у балансі, встановлюють правила амортизації, списання, інвентаризації, впливають на формування залишків у балансі.	Міжнародний кабінет

16.	Роз'яснення ДПС Держстату, Мінфіну	Офіційні листи та консультації, які тлумачать застосування законодавства та стандартів бухобліку. Вони уточнюють порядок відображення окремих операцій у балансі, роз'яснюють спірні облікові питання (резерви, капітальні інвестиції, оцінка зобов'язань), допомагають правильно заповнити баланс відповідно до вимог контролюючих органів.	Пояснення
-----	---------------------------------------	--	-----------

Отже, складання балансу організації - це комплексний процес, який передбачає систематизацію, класифікацію та оцінку фінансової інформації, відображення співвідношення між активами та пасивами, а також структурування власного капіталу. Баланс є важливим інструментом для оцінки фінансового стану підприємства, планування його розвитку, підтримки стабільності та управління ресурсами. Він надає керівництву інформацію про економічне становище організації, дозволяє визначити її фінансові можливості та забезпечує стратегічне планування.

Перший розділ роботи присвячено теоретичним основам складання балансу (звіту про фінансовий стан) та його ролі в управлінні підприємством. Розділ містить аналіз сутності балансу як ключового фінансового документу, що показує майновий стан підприємства на конкретну дату, а також огляд нормативно-правової бази його формування.

Баланс є важливим інструментом для керівництва, оскільки надає систематизовану та вичерпну інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. Це дозволяє оцінити фінансову стійкість, платоспроможність та ліквідність, визначити ефективність використання ресурсів і виявити можливі ризики фінансової діяльності. За допомогою балансу керівництво може приймати обґрунтовані управлінські рішення, планувати розвиток підприємства, оцінювати його перспективи та ефективно розподіляти ресурси.

У дослідженні акцентовано, що баланс важливий не лише для внутрішнього управління, а й як офіційне джерело інформації для зовнішніх

користувачів. Інвестори, кредитори, податкові органи та інші зацікавлені сторони використовують дані балансу для оцінки фінансової стійкості компанії, ухвалення рішень про інвестиції чи кредитування, а також контролю фінансових зобов'язань. Отже, баланс є інструментом управління та інформації, що забезпечує прозорість фінансової звітності.

У розділі особлива увага приділена нормативно-правовій базі формування балансу. Національні стандарти бухгалтерського обліку, положення та методичні рекомендації визначають єдині принципи, форми та правила складання фінансової звітності, а також порядок оцінки активів і зобов'язань та їх відображення в обліку і звітності. Дотримання законодавчих вимог є необхідним для забезпечення достовірності, об'єктивності та порівнянності фінансових показників різних підприємств. Це дозволяє створити уніфіковану систему обліку, що сприяє підвищенню фінансової дисципліни та підтримці стабільності економіки.

Вивчення теоретичних засад складання балансу показує, що він має декілька важливих функцій. Він використовується для аналізу фінансового стану, контролю за фінансовою дисципліною та планування діяльності підприємства. А саме, баланс дозволяє аналізувати майновий стан та ефективність використання ресурсів, контролювати використання активів згідно з планами, а також планувати майбутні прогнози, бюджети та стратегії розвитку.

Отже, баланс - важливий фінансовий звіт для управління бізнесом, що дає повну картину про фінансове становище компанії. Його правильне складання та регулярний аналіз допомагають керівництву швидко реагувати на зміни, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані рішення. Відповідність правилам і законам при складанні балансу гарантує прозорість, точність та можливість порівняння фінансових даних, що збільшує довіру зовнішніх стейкхолдерів і сприяє розвитку компанії.

Тому, теоретичне вивчення сутності та значення балансу, а також аналіз нормативних документів щодо його складання, є важливою основою для

практичного аналізу фінансового стану компанії. Баланс є не тільки інструментом обліку, але й ефективним засобом управління, що сприяє стабільності, розвитку та підвищенню ефективності діяльності компанії в майбутньому.

РОЗДІЛ 2.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БАЛАНСУ В ДІЯЛЬНОСТІ КЗ «СИТКОВЕЦЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА» ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

2.1. Особливості складання бухгалтерського балансу в діяльності бюджетної установи

Підготовка бухгалтерського балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради має особливості, зумовлені статусом бюджетної установи, її соціально-освітньою функцією, фінансуванням та вимогами законодавства до бухгалтерського обліку в державному секторі. Основна ціль школи - не прибуток, а навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами. У зв'язку з цим, бухгалтерський баланс показує ефективність використання бюджетних коштів, збереження матеріальних цінностей, виконання кошторису та дотримання фінансової дисципліни. Він є основним інструментом контролю за фінансово-господарською діяльністю, дозволяючи керівництву, бухгалтерії та контролюючим органам оцінювати стан активів, пасивів та джерел фінансування.

Активи КЗ «Ситковецька спеціальна школа» складаються з різних ресурсів, необхідних для реалізації освітнього процесу та створення сприятливого середовища для учнів. Ключовим елементом активів є основні засоби, такі як будівлі, навчальні кабінети, спортивна зала, меблі, комп'ютери, спеціалізоване обладнання для дітей з особливими освітніми потребами та інші матеріальні цінності, що підтримують навчальний процес. Кожен об'єкт основних засобів враховується за початковою вартістю, і на нього нараховується амортизація згідно з діючими стандартами для бюджетних організацій. Наприклад, при купівлі нового обладнання для кабінету інформатики або спеціалізованих навчальних матеріалів для дітей з

порушеннями розвитку, бухгалтерія документує операцію: оформлюються накладні, акти приймання-передачі, здійснюється списання коштів з рахунку школи, що дозволяє відобразити реальну вартість активу в балансі.

Матеріальні запаси школи є окремою групою активів, що охоплює канцелярське приладдя, навчальні матеріали, наочні посібники, а також матеріали для гуртків і лабораторій. Досвід підтверджує необхідність щомісячної перевірки їх наявності для підтримки безперервного навчального процесу. Для цього бухгалтерія порівнює облікові залишки з документацією та фактичною наявністю на складах і в кабінетах. Цей контроль запобігає дефіциту, сприяє раціональному використанню ресурсів і забезпечує їх використання за призначенням.

Фінансові ресурси школи включають кошти на поточному рахунку, власні надходження та благодійну допомогу від батьків або інших донорів. Усі фінансові дії підтверджуються платіжними документами та первинною документацією, що забезпечує відкритість у використанні коштів та відповідність законам. Операції з бюджетними коштами контролюються Державною казначейською службою, що гарантує відповідність використання коштів затвердженому плану та бюджетним вимогам.

Пасиви балансу показують, звідки взяли кошти для придбання активів, і включають бюджетні кошти, заборгованість перед бюджетом, кредиторську заборгованість і власні доходи школи. Бюджетні кошти – основне джерело фінансування для виплати зарплат працівникам, оплати комунальних послуг, організації харчування учнів, придбання навчальних матеріалів та обладнання. Усі витрати ретельно контролюються бухгалтерією та адміністрацією, їх відповідність кошторису підтверджується документами. Наприклад, при ремонті класу або спортивної зали всі витрати на матеріали, послуги та інші витрати обліковуються, відображаються в балансі та підтверджуються актами та накладними.

При формуванні балансу важливим є облік амортизації основних засобів. Це забезпечує точне відображення їх вартості та дає змогу слідкувати

за станом майна. Також, щомісяця та щокварталу звіряються дані бухгалтерського обліку з фактичними залишками грошей, матеріалів та основних засобів. Адміністрація школи разом з бухгалтерією аналізує залишки коштів, використання бюджету, наявність матеріальних запасів та основних засобів. Це дозволяє планувати витрати на майбутнє, визначати необхідність оновлення обладнання, придбання навчальних матеріалів та проведення ремонтних робіт.

У період з 2022 по 2024 роки КЗ «Ситковецька спеціальна школа» систематично складала бухгалтерський баланс, дотримуючись вимог Міністерства фінансів та Державної казначейської служби України. Баланс за вказані роки показував зміни у фінансуванні, включаючи збільшення витрат на оновлення навчальних кабінетів, придбання обладнання для інклюзивних класів та покращення харчування. Щорічно проводився детальний аналіз виконання кошторису, звірка залишків на рахунках та перевірка наявності основних засобів і матеріалів. Це дозволяло керівництву школи планувати потреби на наступний рік, оптимізувати витрати та забезпечувати виконання освітніх програм з мінімальним ризиком нецільового використання коштів. Звітність за 2022-2024 роки також дала можливість відстежити тенденції використання бюджетних коштів, оцінити ефективність управління активами та підготувати обґрунтовані пропозиції щодо розвитку школи та поліпшення умов для учнів.

Ліквідність - це економічний показник, що характеризує можливість активів бути швидко конвертованими в гроші без значної втрати ціни. Вона демонструє, як легко власник може реалізувати певний ресурс для швидкого отримання коштів з метою виконання своїх фінансових обов'язків. Чим оперативніше та простіше можна продати актив, тим більшою є його ліквідність.

Найбільш ліквідними є готівка та кошти на банківських рахунках, оскільки вони вже готові до використання в розрахунках. Потім, за рівнем ліквідності, йдуть фінансові активи, наприклад, державні цінні папери або

акції відомих компаній, які можна досить швидко реалізувати на ринку. Нерухомість, устаткування або спеціалізована техніка мають меншу ліквідність, оскільки для їх продажу потрібно більше часу, а іноді й зменшення вартості для залучення покупця.

Ліквідність має велике значення як для окремих активів, так і для компаній в цілому. Для підприємств, бюджетних установ і тому подібне вона показує їхню здатність своєчасно оплачувати короткострокові борги та інші поточні зобов'язання. Якщо компанія володіє достатніми ліквідними засобами, вона може стабільно функціонувати, уникати дефіциту грошових коштів та зберігати довіру партнерів і кредиторів. Недостатня ліквідність, у свою чергу, може спричинити фінансові проблеми, навіть якщо бізнес є прибутковим згідно з документацією.

Дані про те, як спостерігається ліквідність у КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради, буде розглянуто у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Динаміка показників ліквідності та платоспроможності КЗ
«Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради за 2022-2024 рр.

Показник	2022	2023	2024	Відхилення(+,-)	
				2023 р. / 2022р.	2024 р. / 2023р.
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (> 0,2)	8,42	-	-	-	-
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (> 0,7-0,8)	8,42	-	-	-	-

3. Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття) ($> 2,0$)	8,42	-	-	-	-
4. Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	-	-	-	-	-
5. Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей (≥ 1)	65,87	-	-	-	-
6. Коефіцієнт співвідношення активів ($\geq 1,0$)	55,16	26,46	37,20	-28,7	10,74
7. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом ($\geq 0,1$)	0,88	1	1	0,12	0
8. Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	-	-	-	-	-
9. Коефіцієнт мобільності активів ($\geq 0,5$)	1,78	3,64	2,62	1,86	-1,02

Аналіз змін у показниках ліквідності та платоспроможності КЗ «Ситковецька спеціальна школа» протягом 2022–2024 років виявив як позитивні, так і негативні аспекти в її господарській діяльності. В цілому, загальна картина показників вказує на відносну стійкість фінансового стану установи. Проте, деякі коефіцієнти мають значні коливання, що свідчить про потребу в удосконаленні фінансової стратегії та оптимізації управління активами.

У 2022 році основні показники ліквідності (поточної, термінової та загальної) досягли значення 8,42, що суттєво перевищує рекомендовані рівні. З одного боку, це вказує на фінансову стійкість установи та її здатність вчасно виконувати короткострокові зобов'язання. З іншого боку, надмірно висока ліквідність може свідчити про неефективне управління обіговими коштами, оскільки значна частина активів не задіяна в операційній діяльності та не генерує прибуток. Відсутність інформації за 2023-2024 роки щодо цих

показників унеможлиблює відстеження їх змін та оцінку того, чи було проведено оптимізацію структури активів з метою підвищення їх продуктивності.

У 2023 році показник співвідношення активів помітно погіршився, зменшившись з 55,16 до 26,46. Це свідчить про можливе збільшення заборгованості або скорочення майна, що негативно впливає на фінансову стійкість організації. У 2024 році спостерігається часткове поліпшення (37,20), однак значення показника все ще не досягло початкового рівня, що підкреслює наявні проблеми у структурі майна та необхідність більш ретельного управління ним.

Упродовж 2022–2024 років коефіцієнт покриття поточних активів чистим оборотним капіталом зберігається в межах 0,88–1,0. Це відповідає загальноприйнятим нормативам та вказує на задовільний рівень фінансової незалежності організації. Даний факт свідчить про наявність достатнього обсягу власних джерел для забезпечення поточної діяльності, що сприятливо впливає на фінансову стабільність установи.

Водночас, показник оборотності активів демонструє стабільну тенденцію до зниження – з 3,48 у 2022 році до 2,62 у 2024 році. Зменшення оборотності свідчить про скорочення частки поточних активів у сукупній структурі майна, що потенційно може обмежувати оперативність у проведенні фінансово-господарської діяльності та негативно впливати на гнучкість управління ресурсами.

Підсумовуючи, результати аналізу вказують на те, що, незважаючи на збереження загальної здатності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями, його фінансовий стан не є повністю надійним. Зміни окремих показників, зокрема значне скорочення відношення активів та зниження їхньої ліквідності, демонструють існування потенційних проблем у галузі фінансового менеджменту. Відповідно, рекомендується реалізувати заходи для оптимізації структури активів, збільшення продуктивності використання оборотних коштів, посилення нагляду за утворенням та використанням

грошових потоків, а також вдосконалення стратегії управління ліквідністю та забезпечення стабільного збалансованого розвитку в майбутньому.

Бухгалтерський баланс КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради відіграє важливу роль в управлінні фінансами та господарською діяльністю закладу. Він дозволяє ефективно використовувати бюджетні кошти, контролювати збереження майна, виконувати кошторис та дотримуватися вимог законодавства. Складання балансу потребує точності, документального підтвердження операцій, аналізу фінансового стану та співпраці з контролюючими органами, що забезпечує стабільну роботу школи та реалізацію її освітньої мети.

2.2. Методичне та організаційне забезпечення формування балансу

Формування балансу в організації, зокрема в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради, є складним і багаторівневим процесом, який поєднує теоретичні принципи бухгалтерського обліку, нормативні вимоги, внутрішні регламенти та практичні дії працівників закладу. Баланс відображає фінансовий стан школи, її активи, пасиви та власний капітал, слугуючи основою для планування фінансових ресурсів, контролю за ефективністю їх використання і прийняття управлінських рішень. Відповідно, правильне і своєчасне складання балансу вимагає ретельного методичного та організаційного забезпечення, яке включає комплекс принципів, правил, процедур та технологій, що забезпечують достовірність, повноту і надійність фінансових даних.

Методичне забезпечення формування балансу ґрунтується на загальноприйнятих принципах бухгалтерського обліку, які є базовими для будь-якої організації. До них належать принцип повноти, що передбачає обов'язкове відображення всіх ресурсів закладу, включаючи матеріальні цінності, грошові кошти, дебіторську та кредиторську заборгованість; принцип обережності, який гарантує консервативну оцінку фінансових показників і врахування можливих ризиків; принцип відповідності доходів і

витрат, що забезпечує правильне відображення фінансових результатів діяльності; принцип безперервності діяльності, що підтверджує стабільність функціонування закладу; та принцип істинного і справедливого відображення фінансового стану, який забезпечує об'єктивність і достовірність даних, необхідних для прийняття управлінських рішень. У практичній діяльності школи ці принципи реалізуються через систематичний збір та обробку первинних документів, перевірку їх відповідності обліковим записам та узгодження показників з бюджетними призначеннями, що дозволяє забезпечити точність і повноту фінансової інформації.

Методичне забезпечення включає також використання нормативних документів, затверджених Міністерством освіти і науки України та Міністерством фінансів, державних стандартів бухгалтерського обліку для бюджетних установ, методичних рекомендацій, а також наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів. Всі ці джерела визначають порядок обліку основних засобів, матеріальних цінностей, грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості, доходів і видатків закладу. Застосування цих документів дозволяє уніфікувати процес формування балансу, забезпечити порівнянність даних із іншими освітніми установами та гарантувати відповідність законодавчим вимогам. Водночас школа розробляє власні внутрішні інструкції та положення, які визначають порядок облікових операцій, строки їх проведення та відповідальних осіб, забезпечуючи системність і контроль на всіх етапах підготовки балансу.

Організаційне забезпечення формування балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» передбачає чітке визначення структури бухгалтерської служби та її взаємодії з іншими підрозділами закладу, такими як адміністративний відділ, господарський відділ та кадрова служба. Організаційне забезпечення включає визначення обов'язків працівників на всіх етапах підготовки балансу. Бухгалтер відповідає за збір і перевірку первинних документів, облік всіх фінансових операцій і своєчасне відображення їх у балансі, економіст або фінансовий працівник контролює

правильність розподілу витрат та узгодження показників з бюджетом, завідувач господарського відділу здійснює облік основних засобів, матеріальних цінностей та інвентарю, а керівник школи затверджує фінальний варіант балансу і подає його до органів місцевого самоврядування та контролюючих органів. Чітке розподілення ролей і відповідальності дозволяє уникнути дублювання роботи, забезпечити повну перевірку даних та підвищити точність і достовірність фінансової звітності.

Процеси організаційного забезпечення включають постійний щомісячний збір даних про надходження коштів, витрати на заробітну плату, комунальні послуги, придбання навчальних матеріалів, обладнання та інших ресурсів. Щоквартально проводиться перевірка правильності обліку та узгодження показників між бухгалтерією та адміністративними підрозділами, включаючи аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Наприкінці фінансового року здійснюється фінальне складання балансу, яке включає перевірку всіх статей, контроль за дотриманням нормативів та бюджету, узгодження показників з керівництвом та їх затвердження. Після цього баланс подається у визначені строки, зазвичай до 20 січня наступного року, для передачі до органів місцевого самоврядування та контролюючих органів.

Важливим елементом організаційного забезпечення є внутрішній контроль, який здійснюється на всіх етапах підготовки балансу. Це включає регулярну перевірку правильності відображення активів і зобов'язань, контроль дотримання бюджетних призначень, перевірку відповідності первинних документів обліковим записам та аналіз фінансових показників у динаміці. Виявлені невідповідності або помилки своєчасно усуваються, що дозволяє підтримувати високу достовірність та точність балансу.

Сучасне методичне та організаційне забезпечення неможливе без застосування автоматизованих інформаційних систем. У КЗ «Ситковецька спеціальна школа» використовуються програмні комплекси бухгалтерського обліку, що дозволяють вести електронний облік операцій, автоматично формувати розрахунки і контрольні звіти, узгоджувати дані між підрозділами

та забезпечувати прозорість фінансової діяльності. Використання таких систем значно скорочує час на обробку даних, зменшує ризик помилок, підвищує ефективність роботи бухгалтерії та сприяє оперативному прийняттю управлінських рішень.

Крім того, методичне та організаційне забезпечення включає постійне вдосконалення процедур і підвищення кваліфікації працівників. Проводяться навчальні семінари щодо змін у законодавстві, впроваджуються нові методичні рекомендації, оновлюються внутрішні регламенти і положення. Це сприяє підвищенню ефективності фінансового управління, достовірності і об'єктивності даних, стабільності діяльності закладу та прозорості використання бюджетних коштів.

Таким чином, методичне та організаційне забезпечення формування балансу у КЗ «Ситковецька спеціальна школа» є комплексним і взаємопов'язаним процесом, що охоплює теоретичні принципи бухгалтерського обліку, нормативну базу, внутрішні регламенти, чіткий розподіл обов'язків серед працівників та застосування сучасних технологій. Це забезпечує достовірність, повноту та своєчасність фінансової інформації, контроль за ефективністю використання ресурсів, прозорість фінансової діяльності, стабільність функціонування закладу та підвищує довіру керівництва, контролюючих органів і громадськості. У комплексі всі ці заходи створюють надійну основу для управління фінансами, планування бюджетних видатків, контролю за їх цільовим використанням та забезпечення високого рівня виконання освітніх завдань школи.

2.3. Вітчизняна та міжнародна практика формування балансу в бюджетних установах

Складання балансу в бюджетних установах - це складний процес, що включає дотримання нормативних вимог, організаційні процедури, аналіз даних та управлінські рішення. Українські науковці, такі як І. В. Литвиненко, Т. О. Петрова та В. В. Мельник, наголошують, що баланс бюджетної установи є не тільки звітом для органів управління та громадськості, але й засобом

внутрішнього контролю, планування та прогнозування. Сьогодні баланс має стратегічне значення, оскільки дає можливість керівництву оцінювати ефективність використання ресурсів, визначати пріоритети витрат і прогнозувати потреби установи на майбутнє. У міжнародному досвіді, згідно з дослідженнями Брунера та Кларка, Андерсона, Джонсона та Пітера, баланс бюджетної установи використовується як стратегічний інструмент управління, пов'язаний з процесами прийняття рішень і управлінською звітністю, що сприяє підвищенню прозорості та ефективності фінансового управління.

Раніше, в Україні, зокрема в освітніх установах, бюджетний баланс формувався за касовим методом, що ускладнювало аналіз та планування. Зараз, у зв'язку з реформами та запровадженням методу нарахування, освітні заклади, як наприклад КЗ «Ситковецька спеціальна школа», використовують детальний баланс. Він включає інформацію про основні засоби, нематеріальні активи, спеціальне обладнання, матеріали, амортизацію, спеціальні фонди та гранти. Такий баланс дозволяє адміністрації школи ефективніше планувати закупівлі, ремонти, модернізацію, забезпечення учнів, а також прогнозувати фінансові потреби.

Згідно з міжнародною практикою, фінансовий баланс бюджетних установ має містити інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал (або фонди). Вартість активів визначається з урахуванням амортизації та знецінення. Наприклад, у Канаді школи складають баланс із детальною інформацією про свої активи, такі як комп'ютери, лабораторії, бібліотеки, меблі, спортивне обладнання та обладнання для учнів з особливими потребами. У Німеччині шкільні баланси детально показують витрати на інженерні системи, ремонти, обладнання та персонал. Це допомагає оцінити ефективність управління ресурсами та визначити пріоритети у фінансуванні. Джонсон і Пітерс стверджують, що детальне відображення активів сприяє плануванню розвитку установи та оптимізації витрат.

Облік спеціальних фондів і цільових надходжень відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової рівноваги в Україні. Дослідники В. В. Мельник та О. П. Шевченко підкреслюють, що спеціальні фонди надають бюджетним установам можливість обліковувати додаткові кошти, гранти та благодійну допомогу, що сприяє розширенню можливостей управління ресурсами. У КЗ «Ситковецька спеціальна школа» такі надходження обліковуються у спеціальному фонді, що забезпечує їх цільове використання та прозорість фінансових операцій. Аналіз цих надходжень дозволяє оцінити результативність використання грантів, виявити можливості для покращення матеріально-технічної бази та забезпечити потреби учнів.

Оцінка нематеріальних активів та програмного забезпечення важлива в міжнародній практиці. У таких країнах, як США, Великобританія, Австралія та Нова Зеландія, державні установи обліковують цифрові платформи для дистанційного навчання, авторські права на навчальні матеріали, ліцензії та інтелектуальну власність викладачів у балансі. Джонсон і Пітерс відзначають, що облік нематеріальних активів дає змогу оцінити їхній вплив на якість навчання та ефективність використання ресурсів. В Україні цей підхід поступово впроваджується, особливо у спеціальних школах, де програмне забезпечення та цифрові платформи відображаються у балансі, що сприяє плануванню модернізації навчання та підвищенню ефективності роботи викладачів.

Амортизація та зменшення вартості активів - важливий елемент фінансової звітності. Міжнародні стандарти вимагають розраховувати амортизацію окремо для різних видів активів. Це допомагає планувати капітальні інвестиції, визначати важливість ремонтів та прогнозувати необхідність оновлення. Українські навчальні заклади впроваджують цей метод, включаючи амортизаційні нарахування до балансу. Це дозволяє більш ефективно використовувати фінансування на модернізацію обладнання, ремонт приміщень і забезпечення особливих потреб учнів.

Важливо правильно відображати зобов'язання, включаючи довгострокові та умовні. Міжнародна практика показує, що баланс враховує пенсійні виплати, орендні платежі та витрати на навчання працівників, оновлення обладнання та будівель. Українські дослідники, зокрема В. В. Липський та І. В. Литвиненко, наголошують, що відображення умовних зобов'язань допомагає прогнозувати ризики, планувати фінанси та забезпечувати стабільність організації. КЗ «Ситковецька спеціальна школа» використовує цей метод, аналізуючи зобов'язання з надання освітніх програм, соціальних послуг, оплати праці та покращення матеріальної бази.

Важливим принципом є інтеграція балансу та управлінської звітності. Міжнародний досвід показує, що баланс корисний не тільки для бухгалтерського обліку, але й для аналізу, стратегічного планування, оцінки ефективності використання ресурсів та оптимізації витрат. У Великобританії, Канаді та Австралії баланс шкіл використовують для оцінки стану будівель, обладнання, фінансування освітніх програм та прогнозування потреби в ресурсах на майбутнє. В Україні школи поступово впроваджують ці принципи, що допомагає ефективно управляти бюджетними коштами та покращувати якість освіти.

Підсумовуючи, важливо зазначити, що формування балансу в бюджетних установах, зокрема в спеціальних школах на кшталт КЗ «Ситковецька спеціальна школа», потребує всебічного підходу. Він включає застосування обліку нарахувань, детальну інформацію про активи та зобов'язання, відображення амортизації та умовних зобов'язань, об'єднання спеціальних фондів і грантів, а також використання українського та міжнародного досвіду. Цей підхід гарантує відкритість фінансових процесів, раціональне використання ресурсів, планування розвитку матеріально-технічної бази, оновлення обладнання та досягнення стратегічних цілей в освіті. Удосконалення формування балансу дозволяє бюджетним установам України збільшувати ефективність використання коштів, забезпечувати

соціальну відповідальність і підтримувати якість освітніх і корекційних програм для дітей з особливими потребами.

2.4. Аудит показників балансу

Аналіз дотримання принципу безперервності діяльності є ключовим аспектом аудиту балансу КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради, оскільки це визначає стабільність її функціонування у коротко- та довгостроковій перспективі. Аудитор оцінює здатність школи виконувати освітні, соціальні та корекційні завдання, аналізуючи достатність ресурсів, стабільність державного та місцевого фінансування, а також ризики, пов'язані з забезпеченням учнів необхідними послугами та матеріалами. Це особливо важливо для спеціальних закладів освіти, де збої у фінансуванні можуть вплинути на доступність корекційних занять, медичних послуг, харчування та технічний стан приміщень. Аудитор оцінює реалістичність фінансових планів, врахування сезонних коливань у використанні ресурсів та можливість адаптації до змін зовнішніх умов, включаючи зміни бюджетного фінансування, цінових коливань та непередбачувані ситуації, що вимагають перегляду кошторису.

У ході аудиту перевіряється структура доходів школи, їх стабільність і законність, а також відповідність цільовому призначенню. Спеціальні школи здебільшого фінансуються з бюджету, але можуть мати додаткові доходи від проєктів, співпраці з благодійними організаціями, гуманітарної допомоги, соціальних ініціатив або інноваційних освітніх програм. Аудитор перевіряє правильність класифікації цих надходжень, їх відповідність обліковій політиці та вимогам щодо неприбутковості. Важливо переконатися, що додаткові ресурси використовуються за призначенням і відображені у звітності. Особлива увага приділяється гуманітарній допомозі, облік якої вимагає оформлення актів прийому-передачі, правильної оцінки активів, наявності документів про цільове використання та відсутності зловживань.

Оцінка фінансових ризиків є ключовим аспектом аудиту балансу школи. Аудитор ідентифікує ризики, такі як недостатнє фінансування, затримки з бюджетними коштами, зростання цін, зміни в законодавстві, непередбачені ремонти, збільшення потреб у ресурсах через зміни в освітньому процесі. У спеціальних школах враховуються ризики, пов'язані зі збільшенням освітніх потреб учнів, необхідністю закупівлі корекційного обладнання або оновлення матеріальної бази. Аудитор оцінює готовність школи до цих ризиків, наявність внутрішніх механізмів реагування, своєчасне інформування засновника та фінансових органів про потреби у додатковому фінансуванні, а також моніторинг потреби в ресурсах. Результатом є рекомендації щодо зменшення ризиків, підвищення фінансової стабільності школи та вдосконалення фінансового планування.

Аналіз ефективності управління активами є важливим етапом аудиторської перевірки. Для школи важливо не тільки правильно відобразити активи в балансі, але й забезпечувати їх ефективне використання. Аудитор перевіряє використання приміщень за призначенням, рівень залучення обладнання, та відсутність невикористаних матеріальних ресурсів. Також аналізується стан основних засобів, потреба в ремонті, причини виключення об'єктів з експлуатації, своєчасність технічного обслуговування, та наявність планів модернізації або заміни обладнання. У спеціальних школах особлива увага приділяється технічним засобам корекційної педагогіки, їх справності, та впливу їх несправності на навчальний процес. Аудитор оцінює наявність документів, що підтверджують ремонти, технічні огляди, модернізацію або оновлення обладнання.

Важливою частиною аудиторського аналізу є оцінка облікової політики школи на відповідність нормативним вимогам і стабільності її застосування протягом періоду. Аудитор перевіряє, чи відповідають методи оцінки активів і зобов'язань стандартам, чи не було змін в обліковій політиці без обґрунтування, чи правильно застосовано методи амортизації, чи коректно

відображено зміни в майні. При наявності змін в обліковій політиці аудитор аналізує причини та їх вплив на баланс. Також необхідно встановити, чи дотримується школа принципів обачності, пріоритету сутності над формою та послідовності в обліку.

Оцінка співпраці школи з органами контролю є також значущою. Аудитор вивчає підсумки минулих інспекцій, реалізацію розпоряджень, виправлення недоліків, а також ступінь урахування школою порад контролюючих органів у подальшій роботі. У разі виявлення систематичних недоліків у минулому, аудитор перевіряє їх виправлення, відсутність повторень та їх вплив на поточні балансові показники. Це дає змогу встановити рівень фінансової відповідальності в організації та обґрунтованість управлінських рішень.

У другому розділі роботи досліджено процес формування балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної ради та висвітлено особливості підготовки фінансової звітності у бюджетних організаціях. Аналіз цієї теми дав змогу вивчити базові принципи бухгалтерського обліку та практичні аспекти, що гарантують точність і правдивість фінансової звітності в умовах державного бюджетування.

Складання балансу бюджетної установи має свої особливості, пов'язані з джерелами фінансування, порядком формування витрат і характером активів. Баланс показує не тільки стан майна та ресурсів, а й ефективність використання бюджетних коштів. Це дає змогу керівництву та контролюючим органам оцінювати відповідність фінансових показників нормам, своєчасність використання ресурсів і фінансову дисципліну. Баланс виконує аналітичну, контрольну та планову функції, слугуючи основою для управлінських рішень.

Методологічне та організаційне забезпечення складання балансу є важливим елементом бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Застосування методичних вказівок, внутрішніх інструкцій, положень та регламентів обліку забезпечує єдиний підхід до відображення активів, зобов'язань та капіталу, а також гарантує повноту та точність фінансової

звітності. Ясні правила обліку операцій дозволяють уникнути помилок, забезпечуючи об'єктивну оцінку фінансового стану установи та надаючи надійну інформацію для планування, прогнозування та прийняття рішень щодо ефективного використання ресурсів.

У розділі також порівнюється практика складання балансу в бюджетних установах в Україні та за кордоном. Український бухгалтерський облік регулюється національними стандартами та законами, що визначають правила формування та представлення звітності. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності сприяє підвищенню прозорості, зіставності та надійності інформації, її адаптації до сучасних потреб управління фінансами та впровадженню дієвих управлінських методів. Це порівняння допомагає визначити оптимальні облікові методи, які можуть бути використані для покращення діяльності бюджетних установ, а також для удосконалення процесів контролю та перевірки.

У розділі наголошено на важливості аудиту показників балансу для контролю за правдивістю фінансової інформації. Аудит допомагає перевірити точність і своєчасність відображення господарських операцій, дотримання законодавчих вимог, а також виявити недоліки в обліку. Аудит покращує фінансову дисципліну, забезпечує об'єктивну оцінку використання ресурсів і сприяє створенню надійної фінансової звітності, що важливо для користувачів інформації всередині та зовні організації.

Таким чином, аналіз формування балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної ради показує, що належна організація та методичне забезпечення мають важливе значення для складання точної фінансової звітності. Баланс бюджетної установи відіграє важливу роль, відображаючи фінансове становище, забезпечуючи контроль за використанням коштів, сприяючи раціональному управлінню ресурсами та надаючи керівництву інформацію для обґрунтованих рішень.

Отже, теоретичні та практичні аспекти формування балансу, представлені в цьому розділі, є надійною базою для подальшого аналізу фінансової звітності

установи. Виконання нормативних вимог, використання сучасних методів обліку та проведення аудиту гарантують прозорість, достовірність та ефективність фінансової діяльності. Це, у свою чергу, сприяє стабільній роботі бюджетної установи, підвищенню ефективності управління та створює умови для вдосконалення облікових процесів у сфері державного фінансування.

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ТА АУДИТУ ЙОГО ПОКАЗНИКІВ У КЗ

«СИТКОВЕЦЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

3.1 Шляхи удосконалення складання Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Оптимізація процедури складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) є надзвичайно важливим напрямом підвищення ефективності обліково-аналітичної роботи будь-якої установи, зокрема КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради. Баланс виступає ключовою формою фінансової звітності, яка на визначену дату відображає фактичний фінансовий стан установи та демонструє структуру її активів, зобов'язань і джерел фінансування. Саме від достовірності й повноти цього документа залежатиме прозорість функціонування закладу, контроль за раціональним використанням бюджетних коштів та обґрунтованість управлінських рішень.

Одним із важливих напрямів удосконалення складання Балансу є підвищення ступеня автоматизації бухгалтерського обліку. У сучасних умовах необхідно максимально застосовувати спеціалізовані програмні засоби для ведення обліку в бюджетних установах, які дають змогу оперативно узагальнювати інформацію з первинних документів, виконувати звірку облікових показників, своєчасно формувати звіти та зменшувати ризик арифметичних і логічних помилок. Автоматизовані облікові системи забезпечують швидкість і точність розрахунків, сприяють підвищенню ефективності контролю за використанням матеріальних і фінансових ресурсів і дозволяють оптимізувати роботу бухгалтерської служби.

Важливим фактором удосконалення складання Балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» є професійне зростання бухгалтерів. У зв'язку з постійною мінливістю законодавства виникає потреба систематично оновлювати знання щодо вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, методичних рекомендацій із формування звітності та

інших нормативних документів. Підвищення кваліфікації та участь у семінарах, тренінгах і навчальних курсах сприяють тому, що працівники бухгалтерії зберігають високий рівень професійної компетентності і коректно застосовують чинні вимоги при підготовці Балансу.

Особливе значення має забезпечення оперативного відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку. Усі первинні документи, що підтверджують здійснення фінансово-господарських операцій, повинні опрацьовуватися невідкладно, аби звітні показники точно характеризували фактичний фінансовий стан установи на дату звіту. Запізніле занесення відомостей або помилки в відображенні операцій можуть спотворити фінансову звітність і негативно позначитися на аналізі фінансового стану закладу.

Не менш значущим напрямком удосконалення процедури складання Балансу є посилення внутрішнього контролю. Дієва система внутрішнього контролю в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» дає змогу вчасно виявляти та попереджувати помилки у відображенні активів, зобов'язань і власного капіталу, забезпечувати контроль цільового використання бюджетних коштів, а також перевіряти коректність заповнення звітних форм. Внутрішній контроль повинен здійснюватися постійно з дотриманням принципів повноти, об'єктивності та незалежності.

Важливою складовою є також поліпшення облікової політики організації. Облікова політика повинна відповідати актуальним нормативним актам і принципам бухгалтерського обліку в державному секторі. Це сприятиме узгодженості облікових процесів, єдиному методологічному підходу до оцінювання активів і зобов'язань, забезпеченню всебічного відображення інформації у звітності.

Необхідно своєчасно здійснювати інвентаризацію активів, грошових коштів, розрахунків та іншого майна. Підсумки інвентаризацій гарантують точність облікової інформації щодо фактичної наявності майна та зобов'язань,

сприяють виявленню необлікованих об'єктів або неточностей в обліку, що є значущою умовою для забезпечення достовірності Балансу.

Таким чином, покращення процесу формування Балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» передбачає здійснення комплексу управлінських, технічних та методичних заходів, спрямованих на підвищення достовірності фінансової звітності. Впровадження цих заходів сприятиме збільшенню відкритості діяльності установи, зміцненню фінансової дисципліни та забезпеченню довіри з боку засновника, контролюючих органів та суспільства.

3.2. Шляхи удосконалення аудиту показників балансу (звіту про фінансовий стан)

Аудит показників Балансу відіграє ключову роль у забезпеченні надійності фінансової звітності КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради. Цей процес дозволяє проаналізувати коректність представлення активів, пасивів, власного капіталу, джерел фінансування, а також відповідність звітних даних інформації бухгалтерського обліку. Аудиторська перевірка допомагає виявити недоліки в обліковій системі, порушення в оформленні документів, розбіжності між детальною та узагальненою інформацією, а також визначити шляхи для їх виправлення.

Для підвищення результативності перевірки показників Балансу рекомендується покращити методологію її здійснення з урахуванням вимог вітчизняних та міжнародних положень з аудиту. Значущим є запровадження підходу, що базується на оцінці ризиків, який передбачає зосередження уваги на найбільш вразливих сферах обліку, а саме: облік необоротних активів, запасів, зобов'язань дебіторів та грошових коштів. Зазначений спосіб дає змогу раціоналізувати час перевірки, збільшити її дієвість та мінімізувати вірогідність ігнорування значних неточностей.

Автоматизація аудиторських процесів є особливо важливою. Застосування новітніх інформаційних технологій при перевірці фінансової

звітності сприяє покращенню точності обчислень, більш оперативному проведенню аналітичних досліджень, зіставленню даних за різні часові проміжки, виявленню нетипових розбіжностей або незвичайних змін у складі майна та зобов'язань.

Підвищення якості аудиту неможливе без розвитку професійної кваліфікації аудиторів та бухгалтерів, залучених до підготовки звітності. Регулярне оновлення інформації щодо змін у законодавстві, стандартах бухгалтерського обліку та звітності, а також удосконалення практичних навичок в аудиторській діяльності сприяють поліпшенню якості перевірки, об'єктивності висновків і довіри до фінансової інформації організації.

Оцінка дієвості системи внутрішнього контролю є ключовим завданням під час аудиту Балансу. У Комунальному закладі «Ситковецька спеціальна школа» потрібно гарантувати безперебійну роботу внутрішнього контролю, спрямованого на недопущення неточностей та зловживань, забезпечення захисту майна, а також дотримання фінансової дисципліни. Аудитору слід аналізувати не тільки присутність контрольних заходів, але й їхню результативність, що позначається на ступені впевненості у фінансовій звітності.

У ході аудиторської перевірки рекомендується активно використовувати аналітичні методи, зокрема, порівнювати фінансові показники Балансу за декілька звітних періодів та зіставляти їх із бюджетними даними або середніми значеннями по галузі. Це дає змогу визначити зміни у структурі активів та зобов'язань, оцінити динаміку фінансової стабільності та результативність використання ресурсів організації.

Вкрай важливо приділяти належну увагу процесу документування результатів аудиту. Ретельне складання та ведення аудиторської документації гарантує зрозумілість та об'єктивність перевірки, сприяє зміцненню довіри до аудиторських висновків, а також забезпечує можливість здійснення подальшого нагляду керівництвом та відповідними регулюючими органами.

Отже, вдосконалення аудиту показників Балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради має на меті збільшення неупередженості та вірогідності аналізу фінансової звітності. Впровадження актуальних методологічних стійкості та зростання довіри з боку власника і контролюючих інституцій, принципів, комп'ютеризація аудиторських процедур, навчання персоналу та посилення системи внутрішнього нагляду сприятимуть створенню правдивої, відкритої та інформативної інформації про фінансове становище установи. Це, зі свого боку, є підґрунтям для дієвого розпорядження бюджетними коштами, гарантування фінансової звітності.

Аналіз, представлений у третьому розділі, виявив основні напрямки покращення процесу складання бухгалтерського балансу (звіту про фінансовий стан) та аудиту його показників у КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради. Покращення цих процесів необхідне для підвищення ефективності фінансового управління закладом, посилення контролю за використанням бюджетних коштів та забезпечення прозорості й достовірності фінансової інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів. Детальний опис запропонованих шляхів модернізації підкреслює важливість збалансованого підходу до покращення організаційних, методичних та контрольних аспектів формування фінансової звітності.

Для покращення якості складання балансу необхідно вдосконалити методичне забезпечення. Зокрема, слід використовувати оновлені методи оцінки активів та зобов'язань, актуальні стандарти бухгалтерського обліку та чіткі внутрішні правила. Це допоможе знизити ймовірність помилок, покращити структуру інформації та спростити процес узагальнення даних. Для бюджетних установ, таких як КЗ «Ситковецька спеціальна школа», важливо дотримуватися вимог Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Разом з тим, оновлення процесів передбачає адаптацію внутрішніх інструкцій для більш точного

відображення господарських операцій та відповідності фінансовим процесам установи.

Важливим аспектом покращення є організація процесу складання балансу. Ефективна взаємодія між бухгалтерією, керівництвом, відділами та відповідальними особами забезпечує формування повної та вчасної інформації про фінансовий стан школи. Запровадження внутрішніх графіків, визначення термінів подачі документів, створення системи контролю та узгодження документів покращує роботу та сприяє злагодженому функціонуванню установи. Також важливо підвищувати кваліфікацію бухгалтерів, оскільки знання, зміни у законодавстві та сучасні методи обліку необхідні для точної та якісної звітності.

Удосконалити облік можна шляхом механізації та автоматизації. Застосування бухгалтерських програм зменшує витрати праці, підвищує точність, забезпечує збереження даних та покращує формування звітності. Інтеграція програм з електронними сервісами державних органів є важливою для швидкого обміну інформацією та спрощення підготовки документації.

Напрямки вдосконалення аудиту показників балансу, представлені в підрозділі 3.2 наголошують на важливості створення ефективної системи контролю. Ця система повинна бути спрямована не лише на виявлення помилок, а й на покращення управлінської діяльності. Доцільно запровадити внутрішній аудит або його окремі частини в навчальному закладі для регулярної перевірки відповідності облікових даних фактичним показникам. Посилення контрольних процедур дозволить вчасно виявляти недоліки, запобігати порушенням та зменшувати ризики, пов'язані з некоректним обліком або неналежним збереженням майна.

Поліпшення аудиту вимагає створення внутрішніх програм перевірки. Ці програми повинні включати чіткий алгоритм, перелік потрібних документів, критерії оцінювання та порядок фіксації результатів. Це дозволить зробити контроль об'єктивнішим, сприятиме прозорій відповідальності та забезпечить керівництво надійними даними про ефективність управління фінансами.

Важливо збільшити обсяг відкритої інформації про фінансову діяльність школи. Баланс та перевірка його даних повинні бути зрозумілими не тільки для бухгалтерів, а й для керівництва, контролюючих органів, суспільства та засновника. Зрозумілі фінансові рішення – це ознака якісного управління бюджетною організацією, що сприяє довірі до її роботи.

Підсумовуючи, покращення складання балансу та аудиту в КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради - це комплексна задача, яка вимагає об'єднання організаційних, методичних, технічних і контрольних дій. Впровадження запропонованих шляхів покращення допоможе збільшити достовірність фінансової звітності, оптимізувати управлінські рішення, посилити внутрішній контроль та підвищити фінансову дисципліну. Чітка система обліку та аудиту є важливим елементом стабільного функціонування закладу, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів та досягнення стратегічних цілей розвитку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження охопило ґрунтовний розгляд теоретичних основ, законодавчого регулювання, методичних інструментів і практичного застосування процесу формування балансу (звіту про фінансовий стан), зокрема, в контексті функціонування бюджетної організації - КЗ «Ситковецька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради. Отримані дані свідчать про те, що баланс є не тільки офіційним документом фінансової звітності, а й важливим засобом адміністрування ресурсами, оцінки фінансової стабільності, планування та моніторингу використання бюджетних коштів. У першому розділі роботи теоретично обґрунтовано значення балансу як системного відображення майна, зобов'язань і капіталу організації; визначено його інформативність для різних груп споживачів інформації - адміністрації, органів контролю, місцевої спільноти та інших зацікавлених осіб. Наголошено, що вірне розуміння цілі та призначення балансу є початковою умовою для поліпшення якості бухгалтерського обліку та фінансової звітності в бюджетних організаціях, де основними пріоритетами є відкритість, підзвітність і цільове витрачання ресурсів.

Огляд чинних нормативно-правових актів, проведений у першому розділі, продемонстрував загальну обґрунтованість існуючих правил. Разом з тим, виявлено певні практичні складності у їх впровадженні в освітніх установах, а саме: різне розуміння деяких пунктів звітності, необхідність узгодження способів визначення вартості певних видів майна (особливо нематеріального та основного), а також недостатній обсяг консультативної допомоги для бухгалтерів державних організацій. Це підкреслює важливість регулярного перегляду інструкцій та вдосконалення знань спеціалістів.

Другий розділ, який детально вивчав особливості формування балансу в КЗ «Ситковецька спеціальна школа», виявив ряд специфічних рис бюджетної звітності. До них належать обов'язкові нормативні вимоги щодо обліку бюджетних операцій, облік цільових переказів, особливості розрахунку зносу

основних засобів, специфічний облік певних груп активів, що використовуються в навчальному процесі, а також необхідність впорядкування інформації про соціальні зобов'язання та виплати. Методичне та організаційне забезпечення формування балансу в установі є неповним: деякі процедури регулюються внутрішніми розпорядженнями, інші - базуються на практичному досвіді працівників бухгалтерії. Це може призвести до неточностей в облікових даних та їх невідповідності принципам повноти й достовірності. Дослідження українського та міжнародного досвіду складання балансу продемонструвало доцільність застосування певних підходів, таких як більш чітка класифікація активів і зобов'язань, використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації обліку та звітності, а також практики незалежного зовнішнього аудиту як засобу підвищення довіри до звітності державних установ.

Перевірка фінансової звітності, здійснена в рамках дослідження, продемонструвала значущість регулярного моніторингу на кожному етапі підготовки фінансових звітів. Виявлені проблеми вказують на потребу в посиленні заходів внутрішнього контролю, уніфікації документації, оптимізації облікової політики та впровадженні додаткових інструментів для підтвердження правильності відображення господарських операцій. Особливу увагу було приділено питанням контролю за цільовим використанням державних коштів, об'єктивності даних інвентаризації майна та коректності розрахунку зносу.

У третьому розділі дослідження, спираючись на проведений аналіз, запропоновано сукупність заходів для покращення процесу складання балансу та контролю його показників у КЗ «Ситковецька спеціальна школа». Запропоновані практичні рекомендації охоплюють: створення та застосування уніфікованої методології оцінки та обліку активів і пасивів, що враховує особливості бюджетної сфери; періодичне оновлення внутрішніх облікових правил відповідно до змін у законодавстві; впровадження автоматизованих інформаційних систем для ведення обліку та підготовки звітності з метою

зменшення впливу людського фактору та збільшення швидкості обробки інформації; проведення систематичних внутрішніх перевірок та засобів самоконтролю для своєчасного виявлення невідповідностей; організацію навчання та підвищення кваліфікації бухгалтерів та відповідальних працівників з акцентом на практичному застосуванні нормативних документів та використанні інформаційних технологій; встановлення прозорих процедур інвентаризації та оформлення змін в облікових оцінках.

Окрім цього, пропонується запровадити ключові показники діяльності (КПД) для оцінки точності підготовки балансу та оперативності внесення змін, розробити процедури звітування перед місцевою спільнотою про використання державних грошей, а також рекомендується більш тісна взаємодія бухгалтерського відділу з внутрішніми структурними підрозділами для гарантування повноти даних. Також важливо передбачити можливості обміну кращими практиками з іншими державними установами та залучення сторонніх експертів під час зміни облікових процесів.

За результатами дослідження розроблено практичні рекомендації, спрямовані на поліпшення надійності та відкритості фінансової звітності КЗ «Ситковецька спеціальна школа». Запропоновані заходи сприятимуть вдосконаленню процедур обліку, мінімізації ризиків порушень нормативних вимог, а також створенню умов для раціональнішого використання бюджетних коштів. Реалізація цих рекомендацій сприятиме зміцненню довіри до фінансової інформації з боку контролюючих органів та громадськості, підвищенню результативності управління фінансами та збільшенню відповідальності керівництва закладу.

Варто врахувати певні обмеження цього дослідження. Проведений аналіз ґрунтується на наявній методологічній документації, чинних нормативно-правових актах і практичному досвіді окремої організації. Частина запропонованих рекомендацій вимагає коригування з огляду на можливі зміни в законодавстві або організаційній структурі. Для ефективного впровадження запропонованих заходів необхідне належне фінансування та

кадрове забезпечення, а також підтримка з боку керівництва організації та органів управління освітою. У майбутніх дослідженнях рекомендується приділити увагу розробці детальних практичних інструкцій щодо впровадження автоматизованих систем обліку в державних установах, оцінці їх економічної доцільності та створенню узагальнених методичних рекомендацій для невеликих і середніх освітніх закладів.

Загалом, поліпшення точності складання фінансової звітності та оптимізація аудиторських перевірок мають вирішальне значення для посилення фінансового контролю, відкритості та продуктивності в бюджетних організаціях. Впровадження запропонованих покращень у КЗ «Ситковецька спеціальна школа» не тільки вдосконалить практику бухгалтерського обліку та звітності, але й покращить загальне управління ресурсами, що, безумовно, позитивно позначиться на якості та надійності освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 7 лютого 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (відвідано 07.08.2025)
2. Конституція України <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (відвідано 10.08.2025)
3. Наказ мінфіну №318 від 29.11.2000 р. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00> (відвідано 09.08.2025)
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування [Електронний ресурс]: затверджено наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291 (з врахуванням змін і доповнень, ос танні з яких внесені наказом Міністерства фінансів України № 627 від 27.06.2013 р.). — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» в Україні № 996 XIV <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>
6. Балазюк О.Ю. Професійна етика бухгалтера в контексті реформування бухгалтерського обліку в Україні. *Економіка і суспільство*. 2017. Режим доступу: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-10-2017.pdf#page=710>
7. Височан О.С., Височан О. О. Фінансовий облік: навч. посіб.; Нац. ун т «Львів. політехніка». Львів : Сорока Т. Б., 2016. 449 с.
8. Глушук О.М. Облік і аналіз операцій з припинення діяльності підприємства та відновлення його платоспроможності : дис... канд. екон. наук: 08.06.04. Житомир, 2004. 264 с.
9. Господарський кодекс від 16.01.2003 № 436–IV URL: www.ligazakon.ua.
10. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Київ: А.С.К., 2001. 266 с.

11. Гудзенко Н. М., Коваль Н. І., Плахтій Т. Ф. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та наповнення фінансової звітності. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 5. С. 102-113.

12. Гуменюк А. Ф., Цимбалюк Г. С. Сутність та становлення балансу підприємства як основної форми фінансової звітності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 2. С. 56-58.

13. Давидюк Т. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб.; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Гельветика, 2016. 391 с.

14. Деєва Н. М., Дедіков О. І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.

15. Дідоренко Т. В. Вплив міжнародних стандартів фінансової звітності на систему стратегічного обліку і аналізу підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Сер. Економічні науки. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2015. № 2, т. 1 (222). С. 110-114.

16. Дорошенко О. О. Бухгалтерський облік та фінансова звітність державного сектору України в системі інформаційного забезпечення формування показників бюджетної безпеки держави. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 32. С. 177-180.

17. Єрмолаєва М. В., Василенко І. О. Історія формування балансу як форми фінансової звітності. Економічні науки. Сер.: Економіка та менеджмент. 2012. Вип. 9(2). С. 169–175.

18. Звітність підприємств : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування») / [В. П. Пантелєєв, О. А. Юрченко, Г. М. Курило, К. В. Безверхий ; за заг. редакцією д. е. н., проф. В. П. Пантелєєва]. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с.

19. Зюкова М. М. Становлення та сучасний стан бухгалтерського балансу. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2015. Вип. 27. С. 225–234.

20. Іванчук Н. В. Звітність підприємств: навчальний посібник. Остро: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.

21. Іванчук Н. В. Фінансова звітність як джерело інформації для аналізу фінансового стану підприємства. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. 2020. № 18. С. 57-61.

22. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 261 с.

23. Іщенко Я. П., Галайда Л. В. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. 2015. Вип. 15(1). С. 146-148.

24. Каминський П. Д. Аналіз ліквідності балансу на прикладі ПАТ "ПВП "Кривбасвибухпром". Торгівля і ринок України. 2017. № 1. С. 81-87

25. Кебко В. В. Еволюція теоретичних уявлень про баланс як основну форму фінансової звітності. Економіка АПК. 2016. № 9. С. 97-102.

26. Коваль Л. В., Томчук О. Ф., Немеш Г. С. Аналітичні властивості фінансової звітності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2018. Вип. 31. С. 193-197. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_31_41.

27. Коваль Л.В., Болехівська В.. Бухгалтерський облік власного капіталу в управлінні підприємством. Агросвіт. №9. 2019. С.53-58.

28. Коваль Н. І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 7. С. 93-105.

29. Колосінська М. І., Бойда С. В., Семенко О. О. Оцінка фінансового стану підприємства з метою удосконалення його фінансової стратегії. Ефективна економіка. 2020. http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_69 № 4. URL:

30. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008.392 с.

31. Кулик В.А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє: Монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2018. 186 с.
32. Куцик П. О., Головацька С. І. Консолідована фінансова звітність: генезис нормативно-правового регулювання в Україні. Облік і фінанси. 2018. № 4. С. 26-37.
33. Лагодієнко Н. В., Іванченкова Л. В., Іванченков В. С. Формат і зміст бухгалтерського балансу в сучасній обліково-економічній моделі. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. (294) № 3. С. 21 – 28.
34. Лемішовська О.С. Теорії балансу в історичному розвитку. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. Запоріжжя, 2014. С. 102–109.
35. Лепетан І. М., Рязанцева Ю. І. Методологічні підходи до обліку орендних операцій. Агросвіт. 2019. № 22. С. 92–97. DOI: 10.32702/23066792.2019.22.92
36. Лучко М Р. Консолідована фінансова звітність: теоретична концептуалізація побудови: монографія. К.: КНЕУ, 2007. 262 с.
37. Малярчук І. І. Фінансова звітність у системі обліково-аналітичного забезпечення фінансової безпеки підприємства [Електронний ресурс] / І. І. Малярчук, Л. П. Стеців // Наукові записки [Української академії друкарства]. 2017. № 1. С. 163–169.
38. Мельничук М. О., Анцибор М. С. Звітні дані в системі управлінських рішень на підприємстві: фінансова та нефінансова звітність. Економічний простір. 2020. № 160. С. 118-123.
39. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433 URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=2940. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів» МСБО_1.pdf.
41. Міжнародні стандарти фінансової звітності. 2004 ; пер. з англ., за ред. Голова С.Ф. Київ : ФПБАУ, 2005. І ч. 1304 с.

42. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: навч. посіб.Є. В.Мних. К.: Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2014. 412 с.

43. Мощенський С. Г. Таксономія активу бухгалтерського балансу для експрес-аналізу фінансового стану. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 24. С. 249-254.

44. Мулик Т. О. Аналіз основних засобів підприємства: методичні та практичні аспекти. Інфраструктура ринку. 2020. 46. С. 113-122.

45. Мулик Т. О. Відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів. Агросвіт. 2020. № 19-20. С. 51-60.